

Hoe vertalen Belgische coöperaties de ICA-principes in de praktijk?

Casus: Cera cv

Kenmerken

- Opgericht in 1892
- Coöperatieve financiële groep
- 400.000 vennoten

“Cera is diep geworteld en breed vertakt. De coöperatieve waarden van Cera, nl. samenwerking, solidariteit en respect voor iedereen, zijn al meer dan honderd jaar de basis van haar ondernemerschap.”

Ontstaan

Cera is een coöperatieve financiële groep, die haar oorsprong vindt in het ideeëngoed van Friedrich Wilhelm Raiffeisen. Aan het einde van de negentiende eeuw bond hij de strijd aan tegen armoede op het platteland. Hij geloofde in zelfhulp via samenwerking.

In 1892 werd in België de eerste coöperatie opgericht waaruit later CERA Bank zou groeien. Cera zelf werd opgericht in 1935. In juni 1998 bracht Cera haar bankactiviteiten in KBC in. Vandaag groepeerd Cera de aandelen van de vroegere vennoten van CERA Bank en van nieuw toegetreden vennoten.

Missie

400.000 vennoten investeren samen met Cera in de samenleving en bouwen mee aan een sterke coöperatie. Zo creëert Cera economische en maatschappelijke meerwaarde op drie vlakken:

- Cera zorgt voor sterke fundamenten van KBC Groep.
- Cera realiseert maatschappelijk impact.
- Cera biedt aan haar vennoten unieke kortingen op producten en diensten.

Met een gezamenlijke participatie van 21,24% in het kapitaal van KBC Groep is Cera, samen met haar dochtervennootschap KBC Ancora, de grootste aandeelhouder van KBC Groep. Samen met KBC Ancora, MRBB en de Andere Vaste Aandeelhouders (AVA's) verzekert Cera de aandeelhoudersstabiliteit en de verdere ontwikkeling van de KBC-groep.

Cera realiseert maatschappelijk impact op regionaal, nationaal en internationaal vlak. Cera is een bruggenbouwer voor de maatschappelijke sector. Cera steunt en ontwikkelt projecten in zeven domeinen. Niet enkel met geld, maar ook met expertise en advies steunt Cera.

Door de kracht van samenaankoop biedt Cera samen met haar partners kortingen op producten, diensten en evenementen.

Vrijwillig en open lidmaatschap

Cera is een coöperatie van 400.000 vennoten. Deze vennoten zijn een goede dwarsdoorsnede van de bevolking, waarbij – om historische redenen – het zwaartepunt ligt in Vlaanderen. Iets minder dan 50.000 vennoten zijn Franstalig. Ook in de Duitstalige Gemeenschap, waar circa 1 inwoner op 10 vennoot is, is Cera vertegenwoordigd.

Cera wil een groot draagvlak. Daarom organiseert ze periodiek uitgiftes van nieuwe coöperatieve aandelen. Na uitgiftes in 2003, 2005 en 2008 kunnen geïnteresseerden ook in 2014 intekenen op aandelen en zo meehelpen het coöperatieve verhaal van Cera te schrijven.

Cera heeft zowel B-, D-, E- als C-aandelen. De C-aandelen zijn in handen van de statutair zaakvoerder. Vennoten met B- en D-aandelen zijn de vroegere vennoten van Cera Bank en dus al meer dan vijftien jaar vennoot bij Cera. In de afgelopen vijftien jaar traden heel wat nieuwe vennoten toe. Zij konden intekenen op E-aandelen. (Maar ook vennoten met B- en D-aandelen konden op E-aandelen intekenen.)

De Raad van Bestuur beslist over de toelating van vennoten tot de coöperatie Cera. Er wordt nagegaan of de kandidaat-vennoot voldoet aan alle statutaire voorwaarden met betrekking tot de intekening op aandelen en het onderschrijven van het coöperatieve gedachtengoed. Overwegingen van ras, sociale afkomst, aard, godsdienst of politieke overtuiging spelen geen rol in het toelatingsproces. Deze gegevens zijn Cera overigens niet bekend. Tot op heden zijn nog geen kandidaat-vennoten geweigerd.

Uittreding uit de vennootschap wordt geregeld door de vennootschapswet en de statutaire bepalingen. In principe kunnen vennoten uittreden gedurende de eerste 6 maanden van het boekjaar, maar beperking van uittredingen of een tijdelijke uittredingsstop is mogelijk indien het belang van de vennootschap dit vereist.

Economische participatie door de leden

Iemand wordt vennoot door het volstorten van het kapitaal, het zich akkoord verklaren met de statuten en reglementen en door de aanvaarding door de bestuursorganen.

Om historische redenen bestaan er diverse categorieën, maar de laatste jaren worden nog enkel de zogenaamde E-aandelen uitgegeven. Een vennoot kan maximum 100 E-aandelen onderschrijven. Eén aandeel heeft een nominale waarde van 50 EUR.

Als de vennootschap een dividend uitkeert is dit nooit hoger dan het maximaal percentage bepaald door de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC). Hiermee voldoet Cera aan één van de erkenningsvoorwaarden voor de NRC, nl. het principe yom nooit meer dan een “matig” dividend uit te keren.

Aan haar vennoten biedt Cera, naast een financiële opbrengst onder de vorm van een dividend, drie belangrijke troeven aan: verankering van KBC Groep, maatschappelijk impact en vennotenaanbiedingen. De bedrijfsactiviteiten situeren zich in de realisatie van het aanbieden van deze troeven. Om van de vennotenaanbiedingen/-voordelen te genieten, dient een vennoot voor minstens 600 euro aan coöperatieve aandelen te bezitten. Vennoten met E-aandelen voldoen steeds aan deze voorwaarde.

De middelen die overblijven na werkings- en financiële kosten en na dividendtoekenning, worden toegevoegd aan de reserves.

Democratische controle door de leden

Kern van de democratische besluitvorming is de Algemene Vergadering van Cera. Alle vennoten, die in België wonen, worden persoonlijk (en op gezinsbasis) uitgenodigd om deel te nemen aan de Algemene Vergadering. Daarnaast publiceert Cera de uitnodiging in tien kranten. In de praktijk komen tussen de 1.250 en de 1.750 vennoten naar de jaarvergaderingen.

Via de uitnodiging van de Algemene Vergadering worden de vennoten uitgedaagd om vragen te stellen. Ze krijgen tevens de kans om op voorhand een aantal documenten (jaarverslag, jaarrekening) in te kijken. “Vragen van vennoten” is een apart agendapunt op de Algemene Vergadering. Antwoorden op de vooraf gestelde vragen worden in de presentaties van de A.V. opgenomen. Tijdens de Algemene Vergadering wordt een niet onaanzienlijk gedeelte van de vergadering gewijd aan de mondelinge vragen- en antwoordenronde.

Het aantal stemmen staat in relatie tot het aantal aandelen. De aanwezige en vertegenwoordigde aandelen vormen op de Algemene Vergadering de rechtsgeldige stemmen. Iedere vennoot kan voor max. 1 andere vennoot een volmacht dragen, maar kan eventueel ook als wettelijk vertegenwoordiger optreden. Niemand stemt met nooit meer dan 10 % van de aanwezige en vertegenwoordigde stemmen, en bij bepaalde agendapunten onthoudt de statutair zaakvoerder zich.

Cera heeft verder een getrapte inspraakstructuur met circa 1000 leden gespreid over 45 adviesraden. Ongeveer in elke gemeente in België wonen er vennoten van Cera. Per regio zetelen een twintigtal vennoten in een Regionale Adviesraad (RAR). Deze RAR-leden vergaderen vier maal per jaar. Ze beslissen of en welke projecten uit hun regio steun krijgen, krijgen informatie over de coöperatie en haar actief en adviseren de coöperatie over de diverse facetten van haar werking.

Vanuit de 45 Regionale Adviesraden gaan telkens vier vertegenwoordigers naar de Nationale Adviesraad (NAR). Die komt minstens tweemaal per jaar samen. Tijdens de NAR ontmoeten deze 180 vertegenwoordigers uit de regio's, leden van de Raad van Bestuur en de directie van Cera elkaar en plegen ze overleg.

Vanuit de Nationale Adviesraad worden 14 vertegenwoordigers van de vennoten afgevaardigd naar de Raad van Bestuur. Bij deze verkiezing wordt gezorgd voor een geografische spreiding.

De vertegenwoordigers van de vennoten vormen de meerderheid in de Raad van Bestuur. De voorzitter en de twee ondervoorzitters zijn vertegenwoordigers van de vennoten. Zij vervullen ook nog andere functies in de structuren van de organisatie en garanderen een democratische controle van de leden. Daarnaast zijn er vier externe bestuurders. Zij worden aangetrokken voor hun bijzondere en complementaire expertise. Tot slot maken ook twee gedelegeerd bestuurders deel uit van de Raad van Bestuur.

Binnen de Raad van Bestuur zijn er een Audit- en een Benoemings- en Remuneratiecomité actief. Zij besteden aandacht aan specifieke opdrachten en onderwerpen en rapporteren aan de Raad van Bestuur. De duur van een bestuursmandaat is beperkt in tijd.

De uitwerking van deze casus is een initiatief van Coopkracht in het kader van het ICA-kompas. Dit materiaal mag gebruikt worden onder verwijzing naar Coopkracht – overlegplatform voor mens- en milieuvriendelijke coöperaties (www.coopkracht.org).

Het vennotenbestand bestaat voor nagenoeg gelijke percentages uit mannen en vrouwen. Maar zoals bij vele organisaties en ondernemingen, is er ook bij Cera een ondervertegenwoordiging van dames in advies- en bestuursorganen. Dit is en blijft een aandachtspunt, ook omdat er in de Cera-groep een beursgenoteerde onderneming is waar het genderaspect aan de orde is.

Autonomie en onafhankelijkheid

Cera doet geen beroep op kapitaal- of andere subsidies voor de financiering van haar patrimonium. Cera financiert zich op basis van vennotenkapitaal en schulden. Het economisch project van Cera is een participatie in KBC Groep en KBC Ancora. Met een gezamenlijke participatie van 21,24% in het kapitaal van KBC Groep is Cera, samen met haar dochtervennootschap KBC Ancora, de grootste aandeelhouder van KBC Groep. Die participaties zijn ook verantwoordelijk voor de inkomstenstroom bij Cera. Bij Cera en KBC is er dan ook een grote lotsverbondenheid. De coöperatie is in haar werking niet afhankelijk van subsidies.

Geen enkele vennoot mag meer dan 75 B-aandelen, meer dan 75 D-aandelen en meer dan 100 E-aandelen bezitten. Voor de statutair zaakvoerder, de houder van de C-aandelen, geldt er geen bezitsbeperking.

Vennoten delen, soms wel, soms niet mee in de opgebouwde reserves van de coöperatie. B-, C- en E-aandelen geven bij uittreding recht op een terugbetaling van het gestorte bedrag per aandeel. Nominaal in, nominaal uit. Uitzondering hierop zijn de vennoten met D-aandelen. Om historische redenen krijgen zij bij uitkering 4,2 KBC Ancora-aandelen en een bepaalde geldsom, bekend als het gekapitaliseerd dividendoverschot, dat jaarlijks wordt aangepast. D-aandeelhouders delen dus wel mee in de opgebouwde reserves, maar slechts in beperkte mate.

Naast een vertegenwoordiging in de Raad van Bestuur, hebben Cera-vennoten de mogelijkheid om jaarlijks hun rechten uit te oefenen op de Algemene Vergadering.

Onderwijs, vorming en informatiestrekking

Cera is een coöperatie en daar zijn we trots op. Cera onderschrijft de coöperatieve principes en communiceert intern en extern via verschillende kanalen/middelen over haar coöperatieve identiteit. Samen met anderen ondersteunen we ook de organisatie van evenementen, waar het coöperatieve model wordt gepromoot. Maar omwille van de historiek en het feit dat 'CERA Bank' een sterk merk was, percipieert niet iedereen Cera als coöperatie.

Verstrekken van info aan de vennoten is voor Cera een erezaak. Via onze (diverse) websites, o.a. www.cera.coop, via de facebookpagina, via vennotenmagazines (Cera@work), via ons jaarverslag, op tal van evenementen of bij de talrijke contacten, willen we aan kennisdeling doen en bespreken we expliciet onze coöperatieve werking. Elke nieuwe vennoot kan op zijn vraag de nodige info krijgen over de werking van onze coöperatie en kan al heel wat opsteken op onze website(s). Voor kandidaat-leden voor onze structuren en voor al wie in onze structuren actief zijn, worden informatiesessies en

opleidingen voorzien. Tijdens vergaderingen van de adviesraden is het uitwisselen van informatie een structureel element.

Zeer veel informatie omtrent Cera is ook online te raadplegen. Voorlopig gebruiken we de extensie .coop niet in ons webadres, maar wel in dit van onze dienstverlener rond microfinanciering en microverzekeren in het zuiden: BRS.

Samenwerking tussen coöperaties

Cera is een voor de Nationale Raad voor de Coöperatie erkende coöperatieve vennootschap en werkt volgens de coöperatieve principes en waarden. In 2012, het door de Verenigde Naties uitgeroepen Internationale Jaar van de Coöperaties, werden vele banden sterker aangehaald.

Cera werkt op verschillende manieren samen met collega's om krachten te bundelen, kennis te delen en het coöperatieve gedachtegoed te promoten. Hiervoor is Cera actief in tal van organisaties, waarvan we er hier een deel vernoemen: Cera is stichtend lid van Business & Society Belgium, lid van Netwerk Duurzaam Leuven en lid van Kauri. Cera heeft een samenwerking met het Centre d'Economie Sociale van HEC-Ecole de Gestion van de Luikse Universiteit. Cera is actief lid van Coopkracht, geassocieerd lid van Cooperatives Europe, lid van GUBERNA, lid van de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC). Cera is ook lid van de Internationale Raiffeisen Unie (IRU). (Franky Depickere, gedelegeerd bestuurder van Cera, is voorzitter van IRU).

Cera informeert, inspireert en adviseert mensen, organisaties en beleid over coöperatief ondernemen. Cera Coopburo adviseert en begeleidt zowel gevestigde coöperatieve vennootschappen en samenwerkingsverbanden als mensen die nog maar net starten met een coöperatief idee. Daarnaast biedt Cera een uitgebreid vormingsaanbod aan en verkent vanuit actuele maatschappelijke uitdagingen nieuwe toepassingsmogelijkheden voor coöperatief ondernemen.

Bij de keuze van onze leveranciers/dienstverleners genieten coöperaties de voorkeur boven andere ondernemingsvormen.

Aandacht voor de gemeenschap

Cera is in België een diepgewortelde en breed vertakte organisatie. Cera wenst op lokaal, regionaal en nationaal vlak in België (en in extenso ook in het Zuiden via BRS en Coopburo) maatschappelijk impact te realiseren.

Als aandeelhouder garandeert Cera samen met haar vennoten de stabiliteit en verdere ontwikkeling van KBC Groep en dit vereist een actieve betrokkenheid van Cera en haar vertegenwoordigers in de diverse bestuursorganen van de vennootschappen van deze groep.

Als maatschappelijk investeerder en dienstverlener ondersteunt Cera, in nauwe samenwerking met haar vennoten, heel wat initiatieven.

Cera is ervan overtuigd dat coöperaties een belangrijke rol spelen in de strijd tegen armoede, het creëren van werkgelegenheid en sociale integratie. Coöperatief ondernemen put haar kracht uit belangrijke waarden zoals economische participatie, solidariteit, democratische controle.

Goed nabuurschap, het multi-stakeholdermodel en proactieve dialoog over het impact van onze activiteiten zijn evidenties bij Cera. We betrekken en bevragen onze vennoten en partners veelvuldig.

Duurzaam ondernemen en duurzame ontwikkeling zijn belangrijke begrippen voor Cera. Net zoals andere coöperaties heeft Cera en haar vennoten van nature aandacht voor sociale, ethische en ecologische aspecten en dit met een langetermijnperspectief. Cera zet in op duurzaamheid in al haar geledingen en activiteiten.

Cera investeert met haar maatschappelijke werking op regionaal, nationaal en internationaal vlak. Deze werking situeren zich in zeven kerndomeinen:

- armoedebestrijding en sociale inclusie
- coöperatief ondernemen
- kunst en cultuur
- land- en tuinbouw en een duurzame ontwikkeling
- zorg in de samenleving
- lokale initiatieven in het onderwijs en het jeugdwerk
- samen microfinancieren en microverzekerden in het zuiden.

De werking is gebaseerd op vier pijlers: regionale projectwerking, projectontwikkeling, dienstverlening en Informatie & sensibilisering.

Vennoten bouwen mee aan het engagement van Cera via de coöperatieve structuur.

Via hun financiële inbreng maken ze dit engagement mogelijk. Via hun vertegenwoordigers in de adviesraden en nationaal in de domeinstuurgroepen denken ze mee over onze werking en beslissen ze mee over nieuwe projecten en initiatieven.

Voor meer informatie, neem contact op met:

Coopkracht

Alain Schoovaerts

Coördinator

E. alain.schoovaerts@coopkracht.org

T: 03.294.1670

Cera cvba

Contactpersoon: Hilde Talloen

Hoofd Communicatie

E: hilde.talloen@cera.coop

T: 016.27.96.79

BE 0403.581.960